

OBSAH

Kapitola 1	
SPOLEČNOST A OBČANÉ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	4
Kapitola 2	
CHARAKTERISTIKA ZDRAVOTNÍHO POSTIŽENÍ.....	7
2.1 Terminologie a klasifikace zdravotního postižení	7
2.2 Počty občanů se zdravotním postižením	9
Kapitola 3	
SPOL. ASPEKTY POSTAVENÍ OBČANŮ SE ZDRAV. POSTIŽENÍM.....	13
3.1 Historická hlediska postavení zdravotně postižených ve společnosti	13
3.2 Současné postavení zdravotně postižených ve společnosti	15
3.2.1 Správně administrativní uspořádání přístupu státu a jeho orgánů k problematice zdravotního postižení	17
3.3 Vztah veřejnosti ke zdravotně postiženým	18
Kapitola 4	
EVROPA A ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÍ.....	22
4.1 Současný vývoj v Evropské unii	22
4.1.1 Vybrané dokumenty Evropské unie	23
Kapitola 5	
PRÁVNÍ ASPEKTY POSTAVENÍ OBČANŮ SE ZDRAV. POSTIŽENÍM.....	27
5.1 Občané se zdravotním postižením a český právní systém	27
Kapitola 6	
VYBRANÉ OBLASTI, VE KTERÝCH JE POSTAVENÍ OBČANŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NEROVNÉ.....	34
6.1 Vzdělávání	34
Kapitola 7	
ZÁKLADY (TEORIE) PRÁVA.....	40
7.1 Vznik státu a práva	40
7.2 Právo v životě společnosti, jedince	40
7.3 Právo objektivní a subjektivní	44
7.4 Systém práva, právní odvětví	45
7.5 Právní normy	45
7.6 Prameny práva	49
7.7 Právní vztahy, aplikace a interpretace práva	52
Kapitola 8	
VYBRANÉ KAPITOLY Z RODINNÉHO PRÁVA.....	56
8.1 Pojem, předmět a prameny	56
8.2 Manželství	57
8.3 Vztahy mezi rodiči a dětmi	62
8.4 Poručenství a opatrovnictví	67
8.5 Ústavní výchova	68

8.6 Náhradní rodinná výchova	69
8.7 Výživné	76
Kapitola 9	
SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANA DĚTÍ.....	80
Kapitola 10	
ÚMLUVA O PRÁVECH DÍTĚTE.....	91
10.1 Historický vývoj lidských práv včetně práv dítěte	91
10.2 Úmluva o právech dítěte v České republice	94
Kapitola 11	
OCHRANA OSOBNOSTI A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ.....	98
11.1 Pojem a význam ochrany osobnosti	98
11.2 Přehled pramenů práva upravujících ochranu osobních údajů	98
11.3 Ochrana osobnosti v občanském právu	100
11.4. Zákon č. 101/2002 Sb. o ochraně osobních údajů	103
Kapitola 12	
DÁVKY SOCIÁLNÍ PODPORY A PÉČE.....	110
12.1. Dávky státní sociální podpory	111
12.1.1 Dávky poskytované v závislosti na výši příjmu rodiny	113
12.1.2 Dávky poskytované nezávisle na příjmu rodiny	117
12.2 Dávky sociální péče určené občanům se zdravotním postižením	121
Kapitola 13	
PRÁVNÍ ÚPRAVA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB.....	136
13.1 Vývoj norem upravujících podmínky poskytování sociálních služeb od roku 1990 do roku 2005	137
13.2 Právní úprava do roku 2006	139
13.3 Zákon o sociálních službách	141
13.3.1 Okruh oprávněných osob	143
13.3.2 Příspěvek na péči	144
13.3.3 Druhy a typy sociálních služeb	150
13.3.4 Podmínky poskytování sociálních služeb	157
13.4 Sociální pracovník a pracovník v sociálních službách	162
Kapitola 14	
TRESTNÍ ODPOVĚDNOST A PROBLÉMY SOUVISEJÍCÍ.....	165
14.1 Pojem	165
14.2 Právní úprava	166
14.2.1 Ochrana dětí a mládeže trestně právní	166
14.3 Ochrana dětí instituty dalších právních odvětví	184
14.4 Příklady, grafy, tabulky, statistika	188
Kapitola 15	
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÉ JEVY U DĚTÍ A JEJICH PREVENCE.....	189
15.1 Pojem	
15.2 Právní úprava	190
15.2.1 Trestná činnost dětí a mladistvých	190

15.2.2 Zákon o soudnictví ve věcech mládeže	191
15.2.3 Nezletilí a trestná činnost	204
15.2.4 Drogová problematika	207
15.2.5 Další protiprávní jednání	213
15.2.6 Vztah ke školství	217
15.2.7 Příklady, grafy, tabulky, statistika	219

Lidé se zdravotním postižením tvoří významnou skupinu – minoritu – občanů České republiky. Na základě kvalifikovaných odhadů se jedná přibližně o 10% obyvatel ČR. Zdravotní postižení jako takové se však přímo dotýká mnohem vyššího počtu obyvatel, neboť většina lidí se zdravotním postižením žije v rodinách – tyto jsou důsledky postižení v různé míře bezprostředně zasaženy ve sféře psychologické, sociální, ekonomické aj.

Každý z nás se s fenoménem zdravotního postižení pravděpodobně setkal – v médiích, v literatuře, v práci, na ulici, v blízkém okruhu známých nebo dokonce máme vlastní osobní zkušenost svou nebo v rodině. Každý máme pro tuto přímou nebo nepřímou zkušenost uvnitř sebe nastaven jistý základní zorný úhel vnímání.

V následující publikaci se pojmu zdravotního postižení a zdravotně postiženým budeme věnovat z řady úhlů pohledu, přičemž největší prostor bude (vedle společenského postavení této skupiny obyvatel) věnován právní úpravě vztahů, které se zdravotního postižení týkají. Stojí za to, ještě než se ponoříte do stránek textu, pokusit se zmapovat alespoň rámcově své vlastní nastavení vůči fenoménu zdravotního postižení. Uvědomění si vlastní pozice může (nebo také nemusí) mít vliv na Vaši další práci s textem, a samozřejmě nejen s ním...

Pokuste se proto zodpovědět následující dvě otázky. Je dobré si odpovědi zaznamenat, přičemž není nutné (dokonce ani vhodné a u některých pravděpodobných výrazů ani možné) snažit se o gramatickou nebo formální správnost odpovědi.

Obecně se dá konstatovat, že zdravotní postižení je zvykově chápáno jako automatický předpoklad k zařazení jeho nositele do oblasti sociální péče, charitativních aktivit a – v lepším případě – lidského soucitu. Postoj k tomuto fenoménu se bude u každého člověka lišit nejen v závislosti na zmíněné osobní zkušenosti, ale také výchově, společenském prostředí, míře informovanosti a dalších faktorech. Člověk se zdravotním postižením je v obecném povědomí vnímán převážně jako paternalistický objekt sociálního zabezpečení, jako někdo, kdo již z podstaty věci potřebuje jen (17) pomoc, vedení, péči a ochranu, kdo je nemožnou, závislý a nedokáže si zajistit vlastní obživu. Jistě lze souhlasit s názorem, že člověk se zdravotním postižením obvykle ve zvýšené míře využívá systémů sociální ochrany; pokud je však bez dalšího tento úhel pohledu jediným, zkresluje se tím celkový obraz o možnostech lidí s postižením jako svébytných osobností schopných v řadě případů aktivně utvářet svůj život.

Jak vnímáme zdravotní postižení?

Otázka 1

S jakými výrazy a slovními obraty vztahujícími se ke zdravotnímu postižení nebo lidem s postižením jste se v životě setkali v běžném životě, v práci, v médiích, v literatuře? Pokuste se uvést co nejvíce těchto výrazů.

Otázka 2

Co ve Vás osobně vyvolává představa člověka se zdravotním postižením?

Pozice člověka se zdravotním postižením jako „OBJEKTU“ paternalistické péče se mění v pozici člověka se zdravotním postižením jako „SUBJEKT“ PRÁV.